
Komisja Petycji

2021/2180(INI)

15.3.2022

OPINIA

Komisji Petycji

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności za rok 2021
(2021/2180(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Isabel Benjumea

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Petycji zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. podkreśla ważną rolę Komisji Petycji w identyfikowaniu i sygnalizowaniu ewentualnych naruszeń praworządności, biorąc pod uwagę liczne petycje otrzymane od obywateli zaniepokojonych naruszeniami praworządności; jest przekonany, że pełną ochronę wszystkich obywateli w całej Unii i ich praw podstawowych można zapewnić tylko, jeżeli wszystkie państwa członkowskie będą w pełni przestrzegać wszystkich zasad praworządności i innych wartości zapisanych w art. 2 TUE, ponieważ zaniedbania w jednym państwie członkowskim mają wpływ na inne państwa członkowskie i Unię jako całość; podkreśla, że praworządność należy do wspólnych wartości Unii i jest konieczna dla osiągnięcia jej celów; zauważa, że Unia Europejska i państwa członkowskie są wspólnie odpowiedzialne za jej promowanie i poszanowanie;
2. podkreśla, że praworządność obejmuje takie zasady, jak legalność, pewność prawa, podział władzy, zakaz arbitralności w działaniu władz wykonawczych, skuteczna ochrona sądowa przez niezależne i bezstronne sądy w pełni respektujące prawa podstawowe i prawo UE, zwalczanie bezkarności, terminowe wykonywanie wyroków, w tym stałe podporządkowanie wszystkich organów publicznych ustanowionym przepisom i procedurom, a także równość wobec prawa i władz krajowych; podkreśla, że te zasady są wspólne wszystkim państwom członkowskim, niezależnie od ich różnych systemów prawnych;
3. podkreśla znaczenie zaleceń Parlamentu zawartych w rezolucji z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r.¹; z ubolewaniem odnotowuje, że Komisja w swoim sprawozdaniu na temat praworządności za rok 2021 nie odniosła się w odpowiedni sposób do tych wszystkich zaleceń i nie uwzględniła w wystarczającym zakresie wszystkich kwestii związanych z praworządnością;
4. podkreśla, że rozliczalność sędziów, niezależność prokuratury i sądownictwa oraz wykonywanie orzeczeń są kluczowymi elementami praworządności; wzywa Komisję do egzekwowania tych podstawowych wartości UE w przypadku ich naruszenia przez państwa członkowskie oraz w przypadku braku reakcji państw członkowskich na naruszenia przez jednostki niższego szczebla, aby zwiększyć zaufanie obywateli do wymiaru sprawiedliwości, zwraca się do Komisji o wykorzystanie w tym celu wszelkich dostępnych jej środków, zwłaszcza – w stosownych przypadkach – mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności; wzywa państwa członkowskie, aby zachowały pełną niezależność sędziów i prokuratorów poprzez ich ochronę przed politycznymi atakami i naciskami, które mają na celu utrudnienie ich pracy;
5. zwraca uwagę na dużą liczbę petycji² dotyczących wyzwań związanych z pandemią COVID-19; w związku z tym przypomina, że Komisja Wenecka obecnie analizuje

---

¹ Dz.U. C 81 z 18.2.2022, s. 27.

² Zob. petycje nr 1438/2020, 1469/2020, 1493/2020, 1501/2020, 0038/2021, 0046/2021, 0053/2021, 0106/2021, 0152/2021, 0186/2021 i 0533/2021.

- środki powzięte przez państwa członkowskie w wyniku pandemii i ich wpływ na demokrację, praworządność oraz prawa podstawowe; wzywa Komisję do zbadania i dalszej oceny w jej przyszłych sprawozdaniach, czy środki związane z COVID-19 były ograniczone w czasie oraz czy ich konieczność i proporcjonalność były uzasadnione, a także do zdania opinii publicznej pełnego sprawozdania z ocen; zwraca się o ocenę mechanizmów kontroli i równowagi podczas pandemii; z niepokojem odnotowuje, że sądy w kilku państwach członkowskich orzekły już niezgodność niektórych środków z konstytucjami krajowymi; podkreśla potrzebę dysponowania jasnym systemem prawnym przed kryzysem; podkreśla, że państwa członkowskie powinny skorzystać z doświadczeń związanych z COVID-19, aby w przyszłych kryzysach zastosować rozliczalne i przejrzyste środki; wyraża uznanie dla wysiłków podjętych przez rzeczników praw obywatelskich i organizacje praw człowieka, aby kontynuować ich pracę mimo wielu wyzwań, jakim musieli sprostać;
6. zauważa, że z powodu pandemii COVID-19 kilka państw członkowskich w trybie pilnym wprowadziło systemy nadzwyczajne i dekrety z mocą ustawy, co odbiło się na funkcjonowaniu krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości i działalności sądów; z żalem odnotowuje brak udziału i zaangażowania niektórych parlamentów narodowych w proces podejmowania decyzji oraz zamknięcie parlamentów w wielu państwach członkowskich w czasie pandemii, co zwiększyło uprawnienia rządów i doprowadziło do braku rozliczalności i przejrzystości władzy wykonawczej;
  7. wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do poprawy skuteczności systemu sądowego poprzez opracowanie i wdrożenie reform strukturalnych oraz wysoki poziom cyfryzacji, który wykazał swoją efektywność w zapobieganiu zaległościom, zwłaszcza w pierwszej fazie pandemii COVID-19; podkreśla kluczowe znaczenie odpowiednich zasobów finansowych i ludzkich dla rozwoju sprawnego systemu wymiaru sprawiedliwości;
  8. jest głęboko zaniepokojony statusem polskiego Trybunału Konstytucyjnego, ścisłymi powiązaniem między prokuratorami a rządem (w szczególności Prokuratorem Generalnym i Ministrem Sprawiedliwości) oraz całkowitym lekceważeniem nie tylko wymogów prawa UE, lecz także europejskiej konwencji praw człowieka i wymogów polskiej konstytucji³; wyraża również obawy co do bezstronności wymiaru sprawiedliwości na Węgrzech⁴ i niezawisłości sądownictwa w Hiszpanii⁵;
  9. podkreśla, że niezbędne jest wykonywanie wyroków sądowych zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, i potępia niezastosowanie się do wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) i sądów krajowych przez władze publiczne, do których się one odnoszą; podkreśla, że wyroki TSUE muszą być wykonywane terminowo i jak najszybciej, zgodnie z Traktatami⁶, w szczególności te wyroki, które mają na celu zapobieganie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, opinie polityczne lub wszelkie inne opinie, przynależność do mniejszości narodowej,

---

³ Petycje nr 0559/2020, 1154/2020, 1246/2020, 1360/2020 i 0869/2021.

⁴ Petycja nr 1512/2020.

⁵ Petycje nr 1180/2020, 1182/2020, 1326/2020, 1367/2020, 1561/2020 i 0353/2021.

⁶ Zob. petycja nr 0858/2017 w sprawie skutków totalnej imersji w języku katalońskim w szkole dla rodzin przeprowadzających się do tego regionu.

stan posiadania, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;

10. z zalem odnotowuje stanowisko katalońskich organów rządowych, które publicznie chwala się, że odmówiły zastosowania się do orzeczeń w dziedzinie edukacji wydanych przez właściwe sądy, przez co rażąco naruszają prawo dzieci do nauki w języku urzędowym ich państwa członkowskiego; uważa, że taka postawa i takie zachowania, a także nękanie skarżących, zagrażają przestrzeganiu praworządności i zasady podziału władzy i w konsekwencji poważnie szkodzą prawu i prawom obywateli;
11. zwraca się do Komisji o podjęcie środków na rzecz skuteczniejszego zapobiegania korupcji⁷ w celu zapewnienia większej przejrzystości administracji publicznej i poprawy dostępu do informacji na temat lobbingu i nadzoru nad finansowaniem partii politycznych; podkreśla kluczowe znaczenie środków antykorupcyjnych dla obrony interesów ekonomicznych Unii i jej zrównoważonego wzrostu; podkreśla, że takie środki, szczególnie w procesach związanych z pandemią, są niezbędne, by zapobiec naruszeniom i nadużyciom, które utrudniają państwom członkowskim i Unii wyjście z kryzysu; ostrzega państwa członkowskie przed zagrożeniem dla walki z korupcją, zwłaszcza podczas pandemii COVID-19 w związku z ogólnym przyspieszeniem procesów podejmowania decyzji i uproszczeniem procedur w administracji publicznej, takich jak zamówienia publiczne prowadzące do niekonkurencyjnych lub bezpośrednio udzielanych zamówień;
12. wyraża zaniepokojenie w związku z bezpieczeństwem sygnalistów, którzy zgłaszają akty korupcji⁸ lub inne nielegalne działania⁹ i w związku z tym doświadczają naruszeń praw podstawowych;
13. ubolewa nad faktem, że niezależność mediów i bezpieczeństwo dziennikarzy nie jest w pełni zagwarantowane; podkreśla znaczenie pluralizmu mediów oraz potrzebę ochrony dziennikarzy przed groźbami i atakami, aby zapobiegać autocenzurze, zapewnić wolność wypowiedzi i słowa oraz prawo do informacji, a także by chronić zawód dziennikarza; podkreśla zasadniczą rolę dziennikarzy śledczych w walce z korupcją, nadużyciami finansowymi i nielegalną działalnością, która ma negatywny wpływ na budżet UE; podkreśla w związku z tym, że trzeba chronić dziennikarzy śledczych przed strategicznymi powództwami zmierzającymi do stłumienia debaty publicznej (SLAPP), koncentrując się na wpływie tych powództw na mniejsze serwisy informacyjne i niezależnych dziennikarzy; zauważa, że prześladowanie, zastraszanie i groźby pozbawienia życia są szczególnie niepokojące oraz że zagrożenia w internecie nasilają się w całej UE; podkreśla trudności, z jakimi mierzą się dziennikarze i media w dostarczaniu obywatelom zweryfikowanych informacji dotyczących pandemii COVID-19; wyraża zaniepokojenie pogarszającymi się w czasie pandemii COVID-19 i związanego z nią kryzysu warunkami wynagrodzenia i pracy dziennikarzy, a także podkreśla znaczny wzrost bezrobocia w tej grupie zawodowej; wzywa Komisję, aby ulepszyła narzędzia oceny środków podjętych przez rządy, mogących osłabić wolność

---

⁷ Zob. na przykład petycja nr 0822/2020 w sprawie domniemanej korupcji w Bułgarii oraz petycja nr 0194/2020 w sprawie domniemanej korupcji na Słowacji.

⁸ Zob. petycja nr 0242/2021.

⁹ Zob. petycja nr 1056/2021 w sprawie ochrony sygnalistów i dziennikarzy, którzy zgłaszają przypadki nielegalnego pozyskiwania drewna.

informacji i pluralizm;

14. przypomina, że niezależność mediów jest często naruszana przez subsydia rządowe i, co najgorsze, przez nadużywanie funduszy UE przeznaczonych na popularyzację polityk i programów UE;
15. zwraca uwagę na potrzebę lepszego stanowienia prawa i większej przejrzystości w odniesieniu do mediów społecznościowych i platform sieci społecznościowych¹⁰; odnotowuje niewystarczającą ocenę horyzontalną sektora mediów i brak reprezentacji mediów internetowych w sprawozdaniu Komisji na temat praworządności z 2021 r. (COM(2021)0700);
16. zauważa, że fałszywe informacje i wynikające z nich wprowadzanie w błąd obywateli UE zagraża demokracji w UE¹¹, szczególnie w czasie trwania pandemii COVID-19; zauważa, że dezinformację należy weryfikować i zwalczać dzięki gwarancjom, bez naruszania prawa do otrzymywania i przekazywania informacji, bez ingerencji organów publicznych, a tym samym zapobiegając wszelkim naruszeniom art. 11 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;
17. jest zaniepokojony nasileniem mowy nienawiści i wzrostem liczby przestępstw z nienawiści wobec kobiet, osób czarnoskórych i osób o innym kolorze skóry, migrantów i uchodźców, osób LGTBIQ¹² oraz mniejszości, zwłaszcza Romów, a także związanych z przekonaniami religijnymi i poglądami politycznymi; jest głęboko zaniepokojony faktem, że międzynarodowe i krajowe organizacje praw człowieka obserwują w internecie coraz więcej przypadków mowy nienawiści, która często pochodzi od polityków i skierowana jest przeciw mniejszościom, co podważa godność ludzką, wolność, równość i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, a także jest sprzeczne z zasadami pluralizmu, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz równości kobiet i mężczyzn; wzywa Komisję do dalszych prac mających na celu ustanowienie skutecznych kryteriów zwalczania tego problemu, przy czym nie należy naruszać systemowego pluralizmu;
18. wyraża ubolewanie, że niektóre państwa członkowskie nie wprowadziły w pełni i prawidłowy sposób do prawa krajowego decyzji ramowej Rady w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii¹²; ubolewa również, że przepisy dyrektywy w sprawie równości rasowej¹³ nadal nie są poprawnie wdrażane we wszystkich państwach członkowskich;
19. podkreśla, że ustalenia corocznego sprawozdania Komisji na temat praworządności powinny przełożyć się na konkretne działania polityczne, aby wobec naruszeń praworządności skutecznie zastosować wszystkie dostępne na poziomie Unii narzędzia, takie jak postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, w tym przyspieszone procedury, wnioski o zastosowanie środków tymczasowych

---

¹⁰ Zob. petycje nr 1336/2020, 0036/2021, 0137/2021, 0691/2021 i 0719/2021.

¹¹ Zob. petycje nr 1310/2019, 0268/2020, 0743/2020 i 1293/2020.

¹² Decyzja ramowa Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych.

¹³ Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne.

wnoszone do TSUE oraz działania mające na celu zapewnienie wykonania wyroków TSUE, jak również instrumenty dostępne na mocy unijnych przepisów finansowych oraz właściwych przepisów sektorowych i finansowych, aby skutecznie chronić budżet UE, takie jak wstrzymanie terminów płatności, zawieszenie płatności, korekty finansowe lub wyłączenie wydatków z finansowania UE, a także procedury zapisane w rozporządzeniu w sprawie warunkowości, ramy na rzecz praworządności i art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej dotyczące zagrożeń dla podstawowych wartości UE w państwach członkowskich; wzywa Komisję, aby skuteczniejszej i bardziej terminowo korzystała ze swoich narzędzi, w tym sprawozdania na temat korupcji w kontekście ogólnego mechanizmu praworządności; wzywa Komisję do umieszczenia w przyszłych sprawozdaniach zaleceń adresowanych do poszczególnych państw wraz z terminem na ich wdrożenie, celami i konkretnymi działaniami politycznymi, jakie mają być podjęte; zwraca szczególną uwagę na wysokie oczekiwania obywateli wyrażone w petycjach, w których postulowano szybką i skuteczną odpowiedź na poziomie unijnym, aby położyć kres naruszeniom zasady praworządności;

20. podkreśla, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego pełnią szczególną rolę i że należy im zapewnić możliwość funkcjonowania bez nieusprawiedliwionych ingerencji władz państwowych; wzywa Komisję, aby wspierała otwarty, przejrzysty i regularny dialog ze stowarzyszeniami przedstawicielskimi oraz z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacjami i stowarzyszeniami ofiar terroryzmu w celu uwzględnienia ich wszystkich obaw i skuteczniejszego angażowania ich we wszystkie etapy cyklu przeglądu; podkreśla, że trzeba umożliwić składanie opinii we wszystkich językach UE oraz zorganizować tematyczne konsultacje, aby zwiększyć skuteczność całego procesu oraz ilość cennych informacji zwrotnych, oraz przedłużyć okresy konsultacji, aby zagwarantować odpowiedni udział wszystkich organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych, w tym tych mniejszych; wzywa państwa członkowskie, by przy wyborze zaangażowanych organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych kierowały się zasadami przejrzystości i jawności;
21. proponuje utworzenie „Platformy obywatelskiej dla praworządności”, prowadzonej przez Parlament Europejski platformy cyfrowej, która umożliwiłaby obywatelom zgłaszanie informacji o brakach, słabościach i naruszeniach praworządności oraz dzielenie się ich doświadczeniami w tym zakresie; uważa, że taka platforma byłaby zgodna z celami określonymi w art. 11 ust. 1 TUE oraz z misją Parlamentu Europejskiego, by jak najbardziej przybliżyć UE obywatelom, gdyż pozwoliłaby na wymianę doświadczeń i opinii, a także stworzyła dostępne forum publiczne, gdzie jednostki i grupy mogłyby dzielić się swoimi doświadczeniami, które stawałyby się widoczne dla monitorujących praworządność i inne wartości zawarte w art. 2 TUE, np. dla instytucji UE, prawników, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, organizacji strażniczych, dziennikarzy i naukowców; podkreśla, że Parlament nie miałby obowiązku reagowania na te doniesienia, ale platforma pozwoliłaby na głębsze zrozumienie obaw pojedynczych obywateli, nadałaby większą widoczność zagrożeniom, brakom i naruszeniom w całej Unii wartości zapisanych w art. 2 TUE i w rezultacie umocniła kulturę praworządności oraz współpracę instytucji UE z obywatelami; proponuje, że mogłaby ona również informować osoby, które zgłaszałyby problemy dotyczące praworządności, o możliwości składania petycji;

22. podkreśla znaczenie wiarygodności Unii Europejskiej w kontekście przystąpienia, ponieważ skupianie się na niezależności sądów w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących przy jednoczesnym istnieniu kontrowersji i nierozwiązanych problemów w tej samej dziedzinie na terenie Unii szkodzi całemu procesowi; Komisja powinna wziąć pod uwagę sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego ze stycznia 2022 r. o wsparciu UE dla praworządności na Bałkanach Zachodnich, w którym poparto powyższe stanowisko; wzywa Komisję, by słaba wiarygodność w zakresie praworządności nie miała negatywnego wpływu na proces akcesyjny, i podkreśla, że Komisja powinna proaktywnie rozwiązywać wewnętrzne problemy, a jednocześnie pracować nad kwestią praworządności z krajami kandydującymi;
23. wyraża zaniepokojenie sytuacją w Puszczy Białowieskiej, gdzie nie przestrzega się unijnych przepisów środowiskowych dotyczących gospodarki leśnej, jak określono w petycji nr 0805/2017 złożonej przez obywateli polskich; wzywa Komisję, aby wzięła tę petycję pod uwagę i prowadziła dalsze postępowanie w sprawie wpływu muru na florę i faunę, i podkreśla, że Komisja powinna uwzględnić tę kwestię w zaleceniach dla poszczególnych krajów, w części poświęconej Polsce;
24. wyraża pełną solidarność oraz zdecydowane poparcie dla wszystkich ofiar terroryzmu; potępia fakt, że obecne władze negocjują z liderami ugrupowań zbrojnych; ubolewa że nadal nie wyjaśniono niektórych ataków terrorystycznych, zwłaszcza 379 morderstw popełnionych przez terrorystyczną grupę ETA¹⁴.

---

¹⁴ Misja informacyjna do Vitorii i Madrytu, Hiszpania, w sprawie 379 niewyjaśnionych przypadków morderstw dokonanych przez terrorystyczną grupę ETA.

**INFORMACJE O PRZYJĘCIU
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

Data przyjęcia	15.3.2022
Wynik głosowania końcowego	+ : 20 - : 9 0 : 5
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Alviina Alametsä, Andris Ameriks, Marc Angel, Margrete Auken, Jordan Bardella, Alexander Bernhuber, Markus Buchheit, Ryszard Czarnecki, Tamás Deutsch, Francesca Donato, Eleonora Evi, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Emmanouil Fragkos, Gianna Gancia, Alexis Georgoulis, Peter Jahr, Stelios Kympouropoulos, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Ulrike Müller, Emil Radev, Frédérique Ries, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio, Yana Toom, Loránt Vincze, Michal Wiezik, Tatjana Ždanoka, Kosma Złotowski
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Isabel Benjumea Benjumea, Maite Pagazaurtundúa, Demetris Papadakis, Anne-Sophie Pelletier

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

20	+
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Alexander Bernhuber, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Peter Jahr, Stelios Kypouropoulos, Dolors Montserrat, Emil Radev, Loránt Vincze
Renew	Ulrike Müller, Maite Pagazaurtundúa, Frédérique Ries, Yana Toom, Michal Wiezik
S&D	Andris Ameriks, Marc Angel, Cristina Maestre Martín De Almagro, Demetris Papadakis, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio

9	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Emmanouil Fragkos, Kosma Złotowski
ID	Jordan Bardella, Markus Buchheit, Gianna Gancia
NI	Tamás Deutsch
The Left	Alexis Georgoulis, Anne-Sophie Pelletier

5	0
NI	Francesca Donato
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Margrete Auken, Eleonora Evi, Tatjana Ždanoka

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się